

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра слов'янської філології та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. завідувача кафедри

В.Я. Звиняцьковський

_____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКПП 1.2.2. Сучасна література _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)
Освітньо-професійна програма Середня освіта. Мова і література (російська) _____
(назва)
спеціальність 014 Середня освіта _____
(код і назва спеціальності)
спеціалізація 014.025 Російська мова і література _____
(назва спеціалізації)
факультет грецької філології та перекладу _____
(назва факультету)

2020-2021 рік

Робоча програма
Сучасна література
(назва навчальної дисципліни)

для студентів ОПП (назва/назви) Середня освіта. Мова і література (російська).

Спеціальність (напрямом підготовки) Середня освіта

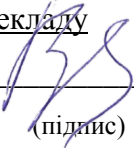
Розробники:

Педченко О.В., к.філол.н., ст. викладач кафедри слов'янської філології та перекладу
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри слов'янської філології та перекладу

Протокол від «___» _____ 20__ року, № ___

В.о. завідувача кафедри
слов'янської філології та перекладу

_____ (підпис)

(В.Я. Звиняцьковський)
(прізвище та ініціали)

© Педченко О.В., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень / освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>01 Освіта/ Педагогіка</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 3	ОПП <u>«Середня освіта. Мова і література (російська)»</u> (назва) Спеціальність <u>014 Середня освіта</u> (код та найменування спеціальності)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		1-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>Розробка теми практичного заняття</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		1-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 6	Освітній ступень: <u>магістр</u>	Лекції	
		20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		99 год.	год.
		Індивідуальні завдання	
		I год.	
Вид контролю			
екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30 % - 69,99 % - 0,01%

для заочної форми навчання –

1. Мета та завдання курсу

Введення в проблематику літературного процесу кінця XX і початку XXI століть, формування уявлень про взаємодію, діалог сучасної літератури і класичної літератури, а також модернізму і постмодернізму; про еволюцію жанрової системи літератури, про взаємовплив літератур.

Завдання курсу: Оволодіння низкою теоретичних понять, пов'язаних зі специфікою та історією створення творів літератури сучасності, світоглядом і естетичними уявленнями сучасної епохи, системою жанрів досліджуваної літератури. Знання змісту найбільш значущих творів, своєрідності їх написання, жанрової специфіки, місця в сучасному історико-літературному процесі. Створення уявлень про закономірності та особливості розвитку літератури до XX - н. XXI століття, про літературні зв'язки різних країн.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні явища художньої літератури кінця XX і початку XXI століть;
- природу різних жанрів літературної творчості;
- спільності і відмінності розвитку літературного процесу в різних країнах

вміти:

- володіти прийомами літературно-критичного аналізу;
- реферувати науково-критичну літературу;
- володіти навичками літературно-критичного мислення в рамках програмних проблем і питань.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Сучасний літературний процес і постмодернізм

Тема 1. Сучасна літературна ситуація. Сучасний літературний процес. Спори про нього в критиці. Соціокультурна ситуація і література. Концепція стадіальності Епштейна. Концепція взаємозв'язку традиції і антитрадиції Д. Лихачова. Постмодернізм. Літературна ситуація в пострадянських країнах. «Повернута» і «затримана» література, її роль в становленні сучасної літератури і в сучасному літературному процесі. Соціально-політичні обставини життя 1990-2010-х років. Нові тенденції в прозі XXI ст.. Мережература і гіпертекст. Вплив актуального мистецтва на літературу.

Тема 2. Генеалогія постмодернізму. Тенденційні і безтенденційні напрямки. Соц-арт. Концептуалізм. Поняття «генотекст» і специфіка ролі автора в постмодерністських творах (Д. Фаулз, У. Еко, Павич, Зюскінд). Функція цитати в творах постмодернізму. Каталог і перелік як нові жанри в літературі (Д. Галковський «Нескінченний глухий кут» і В. Сорокін «Черга»). Російський постмодернізм і традиції класичної літератури («Пушкінський дім» А. Бітов, «Лінії долі, або Скринька Милашевича» М. Харитоновна). Західний тип постмодернізму. Колаж А. Корольова «Голова Гоголя». Гендерна література і постструктуралізм.

Тема 3. Література магічного реалізму. Традиції магічного реалізму в російській та англійській літературах. Латиноамериканський роман як зразок перехідної літературної форми. Г.Г. Маркес про жанрі сучасного роману. Міф і сміхова культура в романі «Сто років самотності». Х.Л. Борхес як постмодерніст. Творчість Х. Кортасара: особливості побудови тексту роману. Роман Х.М. Маркоса «Зима Гюнтера»

Тема 4. Англомовна література на рубежі XX-XXI століть (Британія, США, Канада). Основна концепція розвитку американської літератури рубіжа XX-XXI століть. Творчість Р. Девіса, «чорний гумор» Т. Пінчона, постмодернізм і творчість П. Остера. Британська література.

Вплив Дж. Фаулза на сучасну англійську літературу. Fiction і nonfiction в романі Йена Мак'юена «Спокута»

Тема 5. Сучасна польська література. Творчість Ч. Мілоша. В. Шимбровської та ін. Сучасна польська білетристика: С.Вишневський «Самотність у мережі» та ін. Чеська література. Творчість М.Кундери.

Змістовий модуль 2. Сучасна поезія і драматургія

Тема 6. Школи і напрямки сучасної поезії. «Метаметафористи»: А. Парщикова, І. Жданов, А. Єременко. «Концептуалісти»: Дм. Прігов, Т. Кібіров, І. Иртен'єв, Г. Сапгир та ін. «Орден куртуазних ман'єристів»: В. Степанцов, К. Григор'єв, А. Бардодим, В.Пеленягре, Дм. Биков. Іронічна поезія В. Вишневського, І. Губермана і концептуалістів. Рок-поезія і «бард-рок». Творчість А. Макаревича, Б. Гребенщикова, Д. Шевчука, К. Кінчева.

Тема 7. Розвиток і своєрідність драматургії 1980-2010-х рр. Вплив на сучасну драматургію «повернутих» п'єс (Е. Шварц, Д. Хармс, М. Булгаков та ін.) і п'єс О. Вампілова. Театр А.Чехова та сучасна драматургія. Драматургія постмодернізму. («В землянці», «Пельмені» В. Сорокіна, «Слід осмінога», «Ла фюнт ін дер люфт» А. Шипенко і ін.). Риси сюрреалістичної естетики в драматургії Н. Коляди («Рогатка», «Конотом»), з'єднання лірична-піднесеного з грубим натуралізмом.

Тема 8. Типи сучасної драми. Проникнення в драматургію елементів театру абсурду («Вдови» С. Мрожека, «Сни Євгенія» А. Казанцева, «Чорна зірка» Я. Верещака). Сучасний російський авангардний театр і західна драма абсурду. П'єси VERBATIM. Монодраматургія (Є. Гришковець).

Тема 9. Література і кіно на рубежі ХХ-ХХІ століть. Кіномистецтво і література як діалог культури і суспільства. Особливості кіномистецтва ХХ століття. М. Форман, Т. Стоппард як режисери, які освоюють відоме літературну спадщину. М. Ямпольський про особливості сучасного кінотексту.

Змістовий модуль 3. Реалізм та метамодернізм у зарубіжній літературі початку ХХІ ст.

Тема 10. Сучасний реалізм. Сильові течії. Художньо-публіцистична проза. «Жорстокий реалізм». «Ультра реалізм». Філософські проблеми. Релігійна тема. Сентиментальний і романтичний реалізм. Умовно-метафорична проза. Соціальна та філософська гілки. Типи умовності. Казка, міф, фантасмагорія. Філософські питання в умовно-метафоричній прозі.

Тема 11. Метамодернізм у літературі ХХІ ст. Метамодернізм як явище мистецтва. Проблема теоретичного обґрунтування напрямку. Твори метамодернізму.

Тема 12. Види сучасного роману. Фантазі. Антиутопія і її види. Роман-притча. Історичний роман. Сімейний роман. Роман-інсталяція. Інтернет-роман.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ог о	у тому числі				
		Л	П	лаб	ін д	с.р.		л	п	Ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Сучасний літературний процес і постмодернізм												
Тема 1. Сучасна літературна ситуація.	2	2										
Тема 2. Генеалогія	18	2	4			12						

постмодернізму.												
Тема 3. Література магічного реалізму.	9	1	2			6						
Тема 4. Англomовна література на рубежі ХХ-ХХІ століть.	9	1	2			6						
Тема 5. Сучасна польська література.	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 1	48	8	10			30						
Змістовий модуль 2. Сучасна поезія і драматургія												
Тема 6. Школи і напрямки сучасної поезії.	12	2	4			6						
Тема 7. Розвиток і своєрідність драматургії 1980-2010-х рр .	8	2				6						
Тема 8. Типи сучасної драми.	10		4			6						
Тема 9. Література і кіно на рубежі ХХ-ХХІ століть.	10	2	2			6						
Разом за змістовним модулем 2	40	6	10			24						
Змістовий модуль 3. Реалізм та метамодернізм у літературі початку ХХІ ст.												
Тема 10. Сучасний реалізм	14	2	2			10						
Тема 11. Метамодернізм у літературі ХХІ ст.	14	2	2			10						
Тема 12. Види сучасної прози	33	2	6			25						
Разом за змістовним модулем 2	61	6	10			45						
Усього годин	149	20	30			99						
ІНДЗ	1	-	-	-	1	-						
Усього годин	150	20	30	-	1	99						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мережература: новий виток розвитку літературної творчості або втрачені тексти?	2
2	Сучасна іронічна проза	2
3	Реклама у літературі	2
4	Петербурзький текст	2
5	Література магічного реалізму	2
6.	Сучасна польська література	2
7	Сучасна поезія	4
8	Нова драма	4
9	Ультра реалізм	2
10	Сучасний історичний роман	2
11	Романи-фантази у літературі ХХІ ст.	2
12	Специфіка жанру роману-антиутопії у сучасній літературі	2
13	Сімейний роман	2

	Всього	30
--	--------	----

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Читання художньої літератури	74
2	ІНДЗ (розробка теми заняття)	15
	Разом	99

9. Індивідуальні завдання

Розробка матеріалів та питань практичного заняття. Складання таблиць і схем, конспектів літературно-критичних статей і художніх текстів при підготовки до практичних занять.

10. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний (презентації, відеоматеріали), евристичний (пошук матеріалів в Інтернет, реферування літератури, конспектування), дослідницький (виконання ІНДЗ)

11. Методи контролю

Тестування, контрольні опитування, письмове опитування, перевірка виконання завдань.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 2			50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
18					16				16				

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Інтерактивний комплекс науково-методичного забезпечення дисципліни.

14. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Громова М.И. Русская современная драматургия. М.: Флинта, Наука, 1999.
2. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: Навч. посіб. 3-тє вид. К.: Центр учбової літератури, 2011 488 с. URL: https://uchebnikonline.com/literatura/istoriya_zarubizhnoyi_literaturi_xx_stolittya_-_davidenko_gy/istoriya_zarubizhnoyi_literaturi_xx_stolittya_-_davidenko_gy.htm
3. Ильин И. П.. ПОСТМОДЕРНИЗМ от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. Москва: Интрада, 1998. 247 с. (CD)
4. Михальская Н.П. История английской литературы. М.: Академия, 2007. 480 с.
5. Нефагина Г.Л. Русская проза второй половины 80-х – начала 90-х годов ХХ века: Учебное пособие для студентов филологических факультетов вузов. Минск: НПЖ «Финансы, учет, аудит», «Экономпресс», 2005. 231 с.
6. Русская проза конца ХХ - начала ХХІ века: Хрестоматия / Сост. С.И. Тимина – Санкт-Петербург: Филологический факультет СПбГУ; Москва: Академия, 2009. 1056 с.
7. Современная зарубежная проза : учебное пособие / под ред. А.В. Татаринова. М .: ФЛИНТА: Наука, 2016 576 с.
8. Современная литература: электронное учебно-методическое пособие / Сост. Е.В.Педченко Мариуполь: МГУ, 2017. 140 с. URL: <http://91.250.23.215:8080/jspui/handle/123456789/239>
9. Тимина С.И. Современная русская литература (1990-е гг. - начало ХХІ в.): Учебное пособие / Тимина С.И., Васильев В.Е., Воронина О.Ю Санкт-Петербург: Филологический факультет СПбГУ; Москва: Академия , 2011. – 352 с

Допоміжна

1. Журналы «Современная драматургия»
2. Журналы «Иностранная литература»

15. Інформаційні ресурси

1. Библиотека Максима Мошкова – Ресурс Интернет: <http://lib.ru/>
2. Библиотека Гумер. Литературоведение – Ресурс Интернет: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Literat/Index_Lit.php
3. Журнальный зал <http://magazines.russ.ru/>
4. Современная русская поэзия <http://modernpoetry.ru/>
5. Современная проза <https://www.proza.ru/>